

Pinngortitap tunngavigalugu aaqqiissutissat pillugit nunani avannarlerni ministerit nalunaarutaat

Pinngortitap silallu pissusia imminnut atalluinnartuupput. Pinngortitap pissusia silap pissusianit allanngoriartortumit sunnerneqarpoq, aamma silap pissusia pinngortitap gassinik silaannarmik kissakkiartortitsisinnaasunik unerartitsisinnaanerata, taamaalillunilu silap pissusiata panernersuaqarnissamut qarsutsinissamullu sunniutaanerluttussanut unerartitsisinnaanerata apparnerinit sunniuteqarnerluffigineqarluni. Ilisimalikkat paatsuugassaangillat: Silap pissusiata allannguutai nunarsuarmilu pinngortitami pissutsit ajornerulernerit tunngaviummik inunnut, pinngortitallu ataqatigiinnerinut uumasogatigiinnullu ulorianartorsiorfissippat. Taamaattumik silap pissusiani uumassusillillu assigiinngissitaarnerini ajornartoornerit ataatsimut suliniarfiginissaat, aammalu aaqqiissutissat, silap pissusiinut uumassusillillu assigiinngissitaarnerinut aallunneqarnissaat pingaaruteqarnerpaavoq.

Pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissat, uumassusillit assigiinngissitaarnerinik illersuinerimik, siuariartitseqqinnermik piujuartitsiviummullu ingerlatsinerimik akuutitsiviusut silap pissusiini uumassusillillu assigiinngissitaarnerini ajornartoornermut pitsaasunik aaqqiissuteqarfiusinnaapput. Silap pissusiini naleqqussarsinnaassutsimik isumannaassutsimillu annertusititsinissamut, taamaalillunilu sunnertiassutsimik annikillitsinissamut sakkussaapput pingaarutillit, aammalu inooqatigiinnermut aningaasaqarnermullu iluaqusiisnaapput, kiisalu inuiaqatigiinni ajornartorsiorfiusunut allanut iluarsiiissutaasinnaallutik.

FN-imi ilisimasallit oqallittarfiata IPCC-p naliliinnermut nalunaarusiat arfinilissaanni erseqqissarneqarpoq, silap pissusiisa uumassusillit assigiinngissitaarnerinut ulorianartorsiorfiit, taakkulu naleqqussarnissamut unitsitsinissamullu inissisimaffii eqqarsaatigalugit uumassusillit assigiinngissitaarnerisa pinngortitallu ataqatigiinnerisa qulakkeerneqarnissaat tunngavissaasoq. FN-imi avatangiisit pillugit ataatsimiinnerit tallimaanni erseqqissarneqarpoq, aaqqiissutissanik pinngortitamik tunngaveqartunik annertusaanissaq atuinnissarlu pisariaqartinneqartut. FN-imi naalagaaffiit akornanni uumassusillit assigiinngissitaarneri pinngortitallu ataqatigiinneri pillugit kiffartuussinerit IPBES-it pillugit ilisimatusarnermut politikikkut oqallittarfimmi aamma erseqqissaatigineqarpoq, pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissat illoqarfinni piujuartitsiviummik ineriartortitsinissamut anguniakkat angunissaannut aningaasartuutitigut pitsanngorsaaviussasut.

Uagut, nunani avannarlerni avatangiisinut silallu pissusianut ministeriusugut:

Nunat Suleqatigiit Avatangiisit pillugit Katersuuttarneriniit UNEP/E.A.5/Res.5 pillugu *immitsinnut eqqaaseqqippugut*, tassanilu pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissanut nassuiaatitut oqaatigineqarpoq, “immani, imermi tarajoqanngitsumi, sinerissami imaanilu pinngortitap ataqatigiinnerini uumassusillit pinngortitameersut naleqqussarsimasulluunniit, inooqatigiinnermi, aningaasaqarnermi avatangiisinilu ajornartorsiorfiusunik pitsaasumik ersarissumillu isumaginiffiusunik, tamatumalu peqatigisaanik inuttut iluarisimaarfiusunik, pinngortitap ataqatigiinneranut kiffartuussiffiusunik, akiuussinnaassuseqarluartunik uumassusillillu assigiinngissitaarnerinut iluaqutaasunik illersuiffiusumik, tammatsaaliuffiusumik, siuarsaaqqiffiusumik, piujuartitsiviummik atuinnissamut ingerlatsinissamullu iliuusissat. Aamma FN-ip Avatangiisit pillugit Katersuutsitsinerani FN-

imi avatangiisit pillugit pilersaarutip pisortaaneranut, aamma UNEP-imut ilisimatuussutsikkut ilisimasat pissarsiarineqarsinnaasut pitsaanerpaat tunngavigalugit pinngortitamik aallaaveqarluni aaqqiissuteqartarnermi suleriaatsinut pitsaanerpaanut assersuutissanik katersuinissamik qinnuteqartoqarsimanera pillugu *immitsinnut eqqaaseqqippugut*.

"Finalising the Global Biodiversity Deal – The Nordic Approach" pillugu nalunaarut, 3. Maaji 2022-mi akuerineqartoq *uppernarsarneqarpoq*, tassanilu nunani avannarlerni ministerit pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissanik atuutsitsilertarnerup, FN-ip Avatangiisit pillugit Katersuutsitsinerani aalajangersarneqartutut, taamaalillunilu nunat avannarliit killeqarfiit nunallu immikkoortui akimorlugit pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissanik atuutsitsilertarnermi siuttutut inissisimalernissaannik anguniagaqarnerisa annertusarneqarnissaa isumaqatigiissutigaa.

Silap pissusiisa pinngortitallu akunnerminni ataqatigiinnerannut, aamma pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissat pinngortitami silallu pissusiini ajornartoornernut, kiisalu inuit atugarissaarnissaannut, peqqissusaannut inuussutissarsiutigullu qulakkeerneqarnissaannut *akuersaarneqarpoq*. Kiisalu silap pissusiinut unitsitsinissaq naleqqussaannissarluk eqqarsaatigalugit pinngortitamik tunngaveqarluni aaqqiissutissanik amerlanerusunik peqartoqarnera *akuersaarparput*.

Nunarsuarimi uumassusillit assigiinngissitaarneri pillugit sinaakkutissatut isumaqatigiissummi, COP15-imi, 2022-mi decembarimi Montreal-imi ingerlanneqartussami uumassusillit assigiinngissitaarnerinut isumaqatigiissummi akuerineqartussami, pinngortitamik aallaaveqarluni aaqqiissutissani periarfissarititaasut tamarmiusut, tamatumalu peqatigisaanik isumagininnermi avatangiisinilu sillimaniarnermut iliuusissat, aammalu iluaqutissarpassuit annertusarnissaasa siuarsarneqarnissaannut immitsinnut *pisussaatippugut*.

Aamma Nunani Avannarlerni immani, imermi tarajoqanngitsumi, sinerissami imaanilu pinngortitap ataqatigiinnerini pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik annertusaanissamut saqqummiussinissamullu, aammalu pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik teknologiimut aaqqiissutissat saniatigut qinigassatut ataannarsinnaasunik iluaqutaasunillu atuinissamut, imaluunniit isumannaatsunik, annertuunik aningaasartuutigullu pitsanngorsaaviusunik iliuuseqartarnerit siuarsarniarlugit taakkuninnga akuutitsinissamut immitsinnut *pisussaatippugut*.

Pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik aaqqiissuussaannerusumik atuilernissaq anguniarlugu sulianik assigiinngitsunik ineriartortitsinnaaniarluta, Nunani avannarlerni suleqatigiinnermik nukittorsaaniissamut immitsinnut *pisussaatippugut*.

Pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissat pillugit nunani avannarlerni pilersaarutip. nunat avannarliit qanoq iliorlutik pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik iluatsittumik atulersitsisoqarsinnaaneranut suliniutinik naleqqussaannissaannut aaqqiissuussinissaannullu ilitsersuusiornermut siunnersuoinermullu atorneqarnissaa *erseqqissarneqarpoq*.

Nunani avannarlerni sullissisut paasissutissanik nalunaarusianillu, nunani avannarlerni pilersaarummi pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissat pillugit suliarineqartartunik atuinissamut, aamma mingutsitsinngitsunut allannguiniarnermi pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanut atorneqarnerunissaannut *kaammattorneqarput*.

Inuiaqatigiit ilisimatusarfiusut Nunani Avannarlerni pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanut atatillugu ilisimasaqarfinnik ataatsimoorussanik ineriartortitseqqinnissamut *kaammattorneqarput*.

Nunat inoqqaavisa pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik ineriartortitsinermut peqataanissaasa, aammalu ilisimasanut, sulianut nutaaliornernullu akuunissaasa qulakkeerneqarnissaata, tamatumalu peqatigisaanik qilersorsimaneqarani. siumoortumik paasissutissiffiusumillu akuersinissaamut tunngavissanik ataqqinninnissap pingaaruteqassusia *erseqqissarneqarpoq*.

Nunat avannarliit tamarmik Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use-mut atsiorsimanagerat, taamaalillutillu ataatsimoorlutik 2030 nallertinnagu orpippassuarnik annaasaqartarnermik nunallu ajorseriarneranik unitsitsiniarluni suliniuteqarnissamut imminnut pisussaatinnerat, tamatumalu peqatigisaanik nunat immikkoortuini nunaleriffiusut ilanngullugit piujuartitsiviusumik ineriartortitsinissaat siuarsaanissaallu *akuersaarparput*. Aamma nunani avannarlerni nunani nunalerinermi tunisassiassanik orpippassuarnik piiaanertaqanngitsumik naatitsisarnerup annertusarneqarnissaa *akuersaarparput*, tassani orpippassuarnik piiaaneq nunanik nunaleriffiusunik annertusititsisarnermut tunngavigineqartarneranut immitsinnut eqqaasilluta.

Nunarsuatsinni orpippassuit illersorneqarnissaasa aallarteqqinneqarnissaasalu, aammalu FN-imil silap pissusiata allannguutai pillugit isumaqatigiisummut sinaakkusiussamut Parisimilu isumaqatigiisummut naapertuuttumik nunarsuarmi orpippassuarnik piujuartitsiviusumik ingerlatsinissap, piujuartitsiviusumik ineriartortitsinissamut anguniakkat FN-imilu Orpippassuit pillugit oqallittarfiup pingaaruteqassusii *erseqqissarneqarput*.

Nunani avannarlerni immikkoortut naalakkersuisunilu qaffasissutsit assigiinngitsut, namminersortut suliffeqarfiutaat, nunat inoqqaavinut sinniisit sullissiviillu, najukkani inuiaqatigiit, ngo-t soqutigisallillu attuumassutillit allat akimorlugit sullissisuusut pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissanik atuutsitsilertarnerup annertusinissaannut, aammalu maanna ilisimasat sulinernut atornissaannut, taamaalillutillu 2030-mi Nunat Avannarliit nunarsuup immikkoortuatut piujuartitsillu arnerpaatut akuunerpaatullu inissinnissaannut suleqataanissaannut *kaammattorneqarput*.

Nunani Avannarlerni Ministerit Siunnersuisoqatigiiffiannit¹ akuerineqartoq
Helsinki, 2. novembari 2022

Espen Barth Eide, Avatangiisinut Silallu pissusianut ministeri, Norge (Siulittaasoq)

Maria Ohisalo, Avatangiisinut Silallu pissusianut ministeri, Finland

Romina Pourmokhtari, Avatangiisinut Silallu pissusianut ministeri, Sverige

Guðlaugur Þór Þórðarson, Silap Pissusianut, Avatangiisinut Nukissiutinullu Ministeri, Island

¹ Danmarkimi naalakkersuinikkut pissutsit pequtaallutik (1. novembari 2022-mi folketingimut qinersineq), Danmark nunani avannarlerni avatangiisinut silallu pissusianut ministerit 2. novembari 2022-mi Helsinkimi ataatsimiinneranni, nunani avannarlerni ministerit 'Pinngortitaq aallaavigalugu aaqqiissutissat' pillugit nalunaarutaata aalajangiiffigineqarnerani peqataatitaqarsinnaanngilaq.

Kalistat Lund, Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu
Naalakkersuisoq, Kalaallit Nunaat

Magnus Rasmussen, Avatangiisinut, Suliffissuaqarnermut Niuernermullu Ministeri,
Savalimmiut

Christian Wikström, Attaveqarnermut Ministeri, Åland